

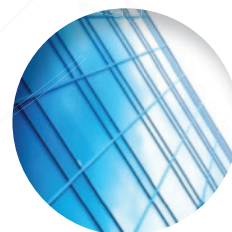
Informe
Anual de
la Comissió
d'Auditoria
2016

gasNatural
fenosa

Fet i dit

360°

D'acord amb les Normes de Bon Govern Corporatiu de les societats cotitzades, el Consell d'Administració de Gas Natural SDG, SA, en la sessió celebrada el dia 23 de juny de 2000, va aprovar les normes de constitució i funcionament de la Comissió d'Auditoria i Control de Gas Natural SDG, SA. Posteriorment, van ser incloses en els Estatuts Socials per acord de la Junta General d'Accionistes de 23 de juny de 2003, en compliment de les disposicions contingudes en la Llei 44/2002, de 22 de novembre, de Mesures de Reforma del Sistema Financer.

El Consell d'Administració de la societat, en la reunió de 24 de març de 2004, va aprovar el Reglament d'Organització i Funcionament del Consell d'Administració i les Comissions corresponents, que va complementar, en allò necessari, el funcionament i competències de la Comissió d'Auditoria i Control establerts en els esmentats Estatuts Socials. El citat Reglament ha estat modificat i actualitzat pel Consell d'Administració en les seves reunions de 23 de febrer de 2007, 18 de desembre de 2007, 25 de febrer de 2011, 30 de setembre de 2011, 30 de novembre de 2012, 27 de febrer de 2015 i 21 de setembre de 2016.

D'acord amb els esmentats Estatuts Socials i Reglament, la Comissió d'Auditoria estarà constituïda per un mínim de tres i un màxim de set consellers, designats pel Consell d'Administració d'entre els consellers no executius, i almenys un d'ells serà designat tenint en compte els seus coneixements i experiència en matèria de comptabilitat, auditoria o en totes dues. Els seus membres han de cessar quan ho facin en la seva condició de consellers, quan així ho acordi el Consell d'Administració o pel transcurs del termini de tres anys a partir del seu nomenament, i poden ser reelegits.

El Consell d'Administració escollirà el president de la Comissió, qui no tindrà vot de qualitat i que haurà de ser substituït segons el que preveuen els Estatuts Socials (art. 51 bis) i en la llei, i que podrà ser reelegit un cop transcorregut el termini d'un any des del seu cessament. La Secretaria de la Comissió correspondrà a la Secretaria del Consell d'Administració.

La Comissió, convocada pel seu president, es reunirà, quan sigui necessari per a l'emissió dels informes que li competeixen o quan ho consideri convenient el seu president o quan ho sol·licitin dos dels seus membres i, almenys, quatre vegades l'any. La Comissió podrà convidar a les reunions qualsevol directiu o empleat que consideri convenient.

El 31 de desembre de 2016 la Comissió d'Auditoria estava constituïda pels consellers següents designats pel Consell d'Administració:

- > President: Sr. Ramón Adell Ramón (conseller independent).
- > Vocal: Sr. Enrique Alcántara-García Irazoqui¹ (conseller dominical).
- > Vocal: Sr. Xabier Añoveros Trías de Bes¹ (conseller independent).
- > Vocal: Sra. Cristina Garmendia Mendizábal¹ (conseller independent).
- > Vocal: Sra. Helena Herrero Starkie¹ (conseller independent).
- > Vocal: Sr. Rajaram Rao¹ (conseller dominical).
- > Vocal: Sr. Luis Suárez de Lezo Mantilla (conseller dominical).

Com a secretari de la Comissió actua el Sr. Manuel García Cobaleda, secretari del Consell d'Administració de Gas Natural SDG, SA.

La Comissió d'Auditoria, d'acord amb l'article 51 bis dels Estatuts i l'article 32 del Reglament del Consell, té les competències previstes en la legislació i les que li siguin encomanades pel Consell d'Administració amb caràcter general o particular.

¹ Van ser nomenats vocals de la Comissió d'Auditoria en la sessió del Consell d'Administració de 21 de setembre de 2016.

L'article 529 quaterdecies de la Llei de Societats de Capital indica que la Comissió d'Auditoria tindrà, com a mínim, les funcions següents:

- a) **Informar la Junta General d'Accionistes sobre les qüestions que es plantegin en relació amb aquelles matèries que siguin competència de la Comissió i,** en particular, sobre el resultat de l'auditoria explicant com aquesta ha contribuït a la integritat de la informació financera i la funció que la Comissió ha exercit en aquest procés.
- b) **Supervisar l'eficàcia del control intern de la societat, l'auditoria interna i els sistemes de gestió de riscos, així com discutir amb l'auditor de comptes les debilitats significatives del sistema de control intern detectades en el desenvolupament de l'auditoria, tot això sense trencar la seva independència.** A aquests efectes, i si s'escau, podran presentar recomanacions o propostes a l'òrgan d'administració i el corresponent termini per al seu seguiment.
- c) **Supervisar el procés d'elaboració i presentació de la informació financera preceptiva** i presentar recomanacions o propostes a l'òrgan d'administració, dirigides a salvaguardar-ne la integritat.
- d) **Elevat al Consell d'Administració les propostes de selecció, nomenament, reelecció i substitució de l'auditor de comptes,** que es responsabilitza del procés de selecció, de conformitat amb el que preveuen els articles 16, apartats 2, 3 i 5, i 17 apartat 5 del Reglament (UE) núm. 537/2014, de 16 d'abril, així com les condicions de la seva contractació i demanar-ne regularment informació sobre el pla d'auditoria i l'execució d'aquest, a més de preservar-ne la independència en l'exercici de les seves funcions.
- e) **Establir les relacions oportunes amb l'auditor extern per rebre informació sobre aquelles qüestions que puguin suposar una amenaça per a la seva independència,** perquè la Comissió l'examini, i qualssevol altres relacionades amb el procés de desenvolupament de l'auditoria de comptes, i, quan sigui procedent, l'autorització dels serveis diferents dels prohibits, en els termes previstos en els articles 5, apartat 4, i 6 apartat 2.b del Reglament (UE) núm. 537/2014, de 16 d'abril, i en el que preveu la secció 3ª del capítol IV del títol I de la Llei 22/2015, de 20 de juliol, d'Auditoria de Comptes, sobre el règim d'independència, així com aquelles altres comunicacions previstes en la legislació d'auditoria de comptes i en les normes d'auditoria. En tot cas, hauran de rebre anualment dels auditors externs la declaració de la seva independència en relació amb l'entitat o entitats vinculades a aquesta directament o indirectament, així com la informació detallada i individualitzada dels serveis addicionals de qualsevol classe prestats i els corresponents honoraris percebuts d'aquestes entitats per l'auditor extern o per les persones o entitats vinculades a aquest d'acord amb el que disposa la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes.
- f) **Emetre anualment, amb caràcter previ a l'emissió de l'informe d'auditoria de comptes, un informe en què s'expressarà una opinió sobre si la independència dels auditors de comptes o societats d'auditoria resulta compromesa.** Aquest informe ha de contenir, en tot cas, la valoració motivada de la prestació de tots i cadascun dels serveis addicionals a què fa referència la lletra anterior, individualment considerats i en el seu conjunt, diferents de l'auditoria legal i en relació amb el règim d'independència o amb la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes.
- g) **Informar, amb caràcter previ, al Consell d'Administració sobre totes les matèries previstes en la Llei, els Estatuts socials i en el Reglament del Consell i en particular, sobre:**
  1. **La informació financera que la societat hagi de fer pública periòdicament,**
  2. **la creació o adquisició de participacions a entitats de propòsit especial o domiciliades en països o territoris que tinguin la consideració de paradisos fiscals i**
  3. **les operacions amb parts vinculades.**

Per la seva banda, mitjançant acord del Consell d'Administració de data 27 de novembre de 2015 i atenent a les Recomanacions de Bon Govern Corporatiu 2015 de la Comissió Nacional del Mercat de Valors, es van encomanar a la Comissió d'Auditoria les funcions següents:

> **Elaborar l'informe sobre la independència de l'auditor.**

> **Elaborar l'Informe sobre el funcionament de la Comissió d'Auditoria.**

> **Elaborar l'informe sobre operacions vinculades.**

Els tres informes anteriors es publicaran en la pàgina web de la societat amb l'antelació suficient a la celebració de la Junta General d'Accionistes.

> **Vetllar perquè el Consell d'Administració procuri presentar els comptes a la Junta General d'Accionistes sense limitacions ni excepcions en l'Informe d'Auditoria i que, en els supòsits excepcionals en què hi hagi excepcions, tant el president de la Comissió com els auditors, expliquin amb claredat als accionistes el contingut i l'abast d'aquestes limitacions.**

> **En relació amb els sistemes d'informació i control:**

- **Supervisar el procés d'elaboració i la integritat de la informació financera relativa a la societat i, si s'escau, al grup, revisant el compliment dels requisits normatius, la delimitació adequada del perímetre de consolidació i l'aplicació correcta dels criteris comptables.**

- **Vetllar per la independència de la unitat que assumeix la funció d'auditoria interna; aprovar l'orientació i els seus plans de treball, assegurant-se que la seva activitat estigui enfocada principalment cap als riscos rellevants de la societat; rebre informació periòdica sobre les seves activitats; i verificar que l'alta direcció tingui en compte les conclusions i recomanacions dels seus informes. **Proposar al president del Consell d'Administració la selecció, el nomenament, la reelecció i el cessament del responsable del servei d'auditoria interna, així com proposar el pressupost d'aquest servei, i la decisió última correspon al president del Consell d'Administració.****

- **Establir i supervisar un mecanisme que permeti als treballadors comunicar, de manera confidencial i, si resulta possible, i es considera adequat, anònima, les irregularitats de potencial transcendència, especialment financeres i comptables, que adverteixin en el si de l'empresa.**

> **En relació amb l'auditor extern:**

- **En cas de renúncia de l'auditor extern, examinar les circumstàncies que l'haguessin motivat.**
- **Vetllar que la retribució de l'auditor extern per la seva feina no en comprometia la qualitat ni la independència.**
- **Supervisar que la societat comuniqui com a fet rellevant a la Comissió Nacional del Mercat de Valors el canvi d'auditor i l'acompanyi d'una declaració**

sobre l'existència eventual de desacords amb l'auditor sortint i, si hi haguessin existit, del seu contingut.

- **Assegurar que l'auditor extern mantingui anualment una reunió amb el ple del consell d'administració per informar-li sobre el treball realitzat i sobre l'evolució de la situació comptable i de riscos de la societat.**

- **Assegurar que la societat i l'auditor extern respectin les normes vigents sobre prestació de serveis diferents als d'auditoria, els límits a la concentració del negoci de l'auditor i, en general, la resta de normes sobre independència dels auditors.**

> **Convocar qualsevol treballador o directiu de la societat, i fins i tot, disposar que compareguin sense presència de cap altre directiu.**

> **Analitzar i informar el Consell d'Administració sobre les condicions econòmiques i l'impacte comptable i, especialment, si s'escau, sobre l'equació de bescanvi, en relació amb les operacions de modificacions estructurals i corporatives, que per la seva naturalesa o quantia, tinguin especial rellevància. S'entén que tenen aquesta rellevància les operacions el valor net de les quals superi el 25% del valor dels actius que figurin en l'últim balanç aprovat de la Societat.**

> **En relació amb la supervisió del compliment de les regles de govern corporatiu, dels codis de conducta i de la política de responsabilitat corporativa:**

- **La supervisió del compliment dels codis interns de conducta i de les regles de govern corporatiu de la societat.**
- **La supervisió de l'estratègia de comunicació i relació amb accionistes i inversors,** incloent els petits i mitjans accionistes.
- **L'avaluació periòdica de l'adequació del sistema de govern corporatiu de la societat,** amb la finalitat que compleixi la seva missió de promoure l'interès social i tingui en compte, segons correspongui, els interessos legítims dels altres grups d'interès.
- **L'avaluació de tot el relatiu als riscos no financers de l'empresa** –incloent els operatius, tecnològics, legals, socials, mediambientals, polítics i reputacionals.

Adicionalment, el Codi Intern de Conducta en matèries relatives als Mercats de Valors estableix en el seu article 7.7 que correspon a la Direcció d'Auditoria Interna, Compliance i Control Intern controlar el compliment per part de la Direcció General Econòmic Financera del que indica el Codi així com de la Política General d'Autocarera fixada pel Consell d'Administració. La Direcció d'Auditoria Interna, Compliance i Control Intern informa d'aquest extrem a la Comissió amb una periodicitat anual. La Política General d'Autocarera recull les recomanacions emeses per la Comissió Nacional del Mercat de Valors el juliol de 2013 sobre els criteris a seguir per les societats cotitzades en l'operativa discrecional d'autocarera.

Les funcions i activitats realitzades per la Comissió d'Auditoria de Gas Natural SDG, SA donen compliment a les exigències legals introduïdes per la Llei 31/2014, de 3 de desembre, per la qual es modifica la Llei de Societats de Capital per a la millora del govern corporatiu.

Així mateix, les funcions i activitats de la Comissió compleixen amb les recomanacions de Bon Govern Corporatiu publicades per la Comissió Nacional del Mercat de Valors, recollides en el Codi Unificat de Bon Govern Corporatiu de les Societats Cotitzades, de 19 de maig de 2006, aprovat el 22 de maig de 2006 (Codi Conthe), posteriorment actualitzat en 2013 i 2015 (Codi Rodríguez), i en el document publicat el juny de 2010 sobre els Sistemes de Control Intern de la Informació Financera (d'ara endavant, SCIF) en les societats cotitzades.

Cal indicar que en el Butlletí Oficial de l'Estat de 4 de desembre de 2014, núm. 293, es va publicar la Llei 31/2014, de 3 de desembre, per la qual es modifica la Llei de Societats de Capital per a la millora del govern corporatiu. En l'Exposició de Motius de la Llei indicada s'afirma que el Bon Govern Corporatiu és un factor essencial per a la generació de valor de les empreses, la millora de l'eficiència econòmica i el reforç de la confiança dels inversors. En adaptació de la nova normativa la companyia va procedir durant l'any 2015, en allò que va estimar convenient, a modificar les seves normes internes (Estatuts, Reglament de la Junta General i Reglament d'Organització i Funcionament del Consell d'Administració i les Comissions corresponents).

L'àmbit d'actuació de la Comissió d'Auditoria s'estén a:

- > Gas Natural SDG, SA.
- > Societats participades majoritàriament per Gas Natural SDG, SA.
- > Altres entitats i societats participades, en les quals, de qualsevol forma, correspongui a Gas Natural SDG, SA el control efectiu o la responsabilitat en la seva gestió o operació.

Durant l'exercici de 2016, en general les activitats de la Comissió d'Auditoria han estat les d'estudi, informe, suport i proposta al Consell d'Administració en les seves tasques de vigilància, mitjançant la revisió periòdica del compliment del procés d'elaboració de la informació econòmica financera SCIF, del Model de control intern de Prevenció Penal, de l'eficàcia del Sistema de Control Intern i Normatiu del grup en la resta d'àmbits (normes, lleis, polítiques, codis, procediments de control intern, etc.), del procés d'identificació i avaluació de riscos, del procés d'auditoria de comptes i independència de l'auditor

extern, del compliment del Codi Ètic, del Reglament del Consell d'Administració i les Comissions corresponents, de les polítiques establertes en matèria de govern corporatiu i responsabilitat social, de les polítiques de seguretat, salut i medi ambient, de les operacions vinculades i del compliment de la Política General d'Autocarera de la societat.

Aquestes activitats s'han exercit d'acord amb les seves competències i a través de la informació i documentació facilitada de manera recurrent per l'Àrea d'Auditoria Interna, Compliance i Control Intern, l'auditor extern (PricewaterhouseCoopers), l'Àrea Econòmic Financera, l'Àrea de Serveis Jurídics i la Secretària del Consell d'Administració. Així mateix, durant l'exercici han assistit a les reunions de la Comissió diferents membres de l'equip directiu de la societat.

Durant el període comprès entre l'1 de gener de 2016 i el 7 de febrer de 2017 (data en què la Comissió d'Auditoria va proposar al Consell d'Administració de Gas Natural SDG, SA, la formulació dels Comptes Anuals Consolidats i Individuals de l'exercici 2016) s'han celebrat nou sessions de la Comissió d'Auditoria amb un percentatge d'assistència del 97,67%.

Les reunions de la Comissió d'Auditoria celebrades durant el període esmentat i els assumptes que s'hi van tractar es resumeixen a continuació:

28 de gener de 2016

Ordre del dia

- > Informació Econòmica a 31 de desembre de 2015.
- > Informe Financer Anual 2015, que comprèn els Comptes Anuals Consolidats i Individuals, l'informe de gestió i la informació financera seleccionada, amb anterioritat a l'aprovació i declaració de responsabilitat sobre el seu contingut per part del Consell d'Administració, juntament amb l'esborrany de l'Informe d'Auditoria Externa.
- > Conclusions finals de l'auditoria externa dels Comptes Anuals Consolidats i Individuals 2015 de les societats del grup.
- > Proposta al Consell d'Administració per a la submissió a la Junta General d'Accionistes del nomenament dels auditors de comptes externs de Gas Natural SDG, S.A., societats dependents i grup consolidat per a l'exercici 2016 (Art. 32.2, paràgraf segon del Reglament del Consell d'Administració).
- > Informe trimestral a 31 de desembre de 2015 sobre les contractacions efectuades amb l'auditor extern.
- > Informe de Situació Fiscal del grup.
- > Informació de les operacions d'autocarera del quart trimestre de 2015.

> Informes de la Comissió:

- Informe anual 2015 sobre la independència de l'auditor de comptes (Llei 12/2010 de 30 de juliol).

- Informe sobre qualitat i funcionament de la Comissió d'Auditoria i Control durant l'exercici 2015.

- Informe Anual 2015 sobre operacions vinculades.

> Informes del secretari del Consell:

- Informe Anual 2015 sobre el compliment del Codi Intern de Conducta en matèries relatives al Mercat de Valors.

- Informe Anual 2015 sobre el compliment del Reglament del Consell i de les Comissions corresponents.

- Informe Anual de Govern Corporatiu 2015.

> Diversos:

- Seguiment de la legislació sobre Govern Corporatiu.
- Altres.

> Aprovació de l'acta de la reunió.

25 de febrer de 2016

Ordre del dia

- > Actualització dels principals litigis i contenciosos.
- > Activitats de la Comissió del Codi Ètic i comunicacions rebudes a través del canal de denúncies.
- > Conclusions sobre la revisió anual 2015 del compliment de la Política General d'Autocartera.
- > Informe Anual 2015 sobre les Funcions i Activitats de la Comissió d'Auditoria.
- > Pla d'Auditoria Interna 2016 per l'aprovació de la Comissió d'Auditoria.
- > Proposta de Pressupost 2016 de l'Àrea d'Auditoria Interna.
- > Operacions vinculades.
- > Diversos:
  - Seguiment de la legislació sobre Govern Corporatiu.
  - Altres.
- > Aprovació de l'acta de la reunió.

29 d'abril de 2016

Ordre del dia

- > Informació Econòmica a 31 de març de 2016.
- > Declaració intermèdia de gestió primer trimestre 2016.
- > Informe trimestral sobre les contractacions efectuades amb l'auditor extern.
- > Informació de les operacions d'autocartera del primer trimestre 2016.
- > Diversos:
  - Seguiment de la legislació sobre Govern Corporatiu.
  - Altres.
- > Aprovació de l'acta de la reunió.

28 de juny de 2016

Ordre del dia

- > Mapa de Riscos Corporatiu 2016 de Gas Natural Fenosa.
- > Avaluació del Sistema de Control Intern per a la Informació Financera (SCIIF).
- > Evolució del Pla d'Auditoria Interna 2016.
- > Informació de les operacions d'autocartera del segon trimestre 2016
- > Propostes de contractació a l'auditor extern de serveis diferents al d'auditoria de comptes
- > Diversos:
  - Seguiment de la legislació sobre Govern Corporatiu.
  - Altres.
- > Aprovació de l'acta de la reunió.

21 de julio de 2016

Ordre del dia

- > Informació Econòmica del 30 de juny de 2016 i lliurament de l'Informe financer semestral que comprèn els estats financers intermedis resumits consolidats, l'informe de gestió intermedi i la informació financera seleccionada, amb anterioritat a l'aprovació i declaració de responsabilitat sobre el seu contingut per part del Consell d'Administració, juntament amb l'esborrany de l'Informe de l'Auditoria Externa.
- > Conclusions de l'auditoria externa de l'Informe financer semestral de Gas Natural Fenosa a 30 de juny de 2016.
- > Planificació i calendari de l'Auditoria Externa dels Comptes Anuals 2016.
- > Informe trimestral el 30 de juny de 2016 sobre les contractacions realitzades amb l'auditor extern.
- > Presentació sobre els procediments d'accés, actualització dels perfils d'usuari i segregació de funcions en sistemes informàtics.
- > Operacions vinculades.
- > Diversos:
  - Seguiment de la legislació sobre Govern Corporatiu.
  - Altres.
- > Aprovació de l'acta de la reunió.

27 d'octubre de 2016

Ordre del dia

- > Informació Econòmica a 30 de setembre de 2016.
- > Declaració intermèdia de gestió tercer trimestre 2016.
- > Informe trimestral a 30 de setembre de 2016 sobre les contractacions realitzades amb l'auditor extern.
- > Polítiques de Seguretat, Salut i Medi Ambient de Gas Natural Fenosa i principals indicadors d'activitat 2016.
- > Activitats tercer trimestre 2016 de la Comissió del Codi Ètic i comunicacions rebudes a través del canal de denúncies.
- > Informació de les operacions d'autocartera del tercer trimestre 2016.
- > Operacions vinculades.
- > Diversos:
  - Seguiment de la legislació sobre Govern Corporatiu.
  - Altres.
- > Aprovació de l'acta de la reunió.

24 de noviembre de 2016

Ordre del dia

- > Presentació per part de les firmes Deloitte, Ernst & Young i KPMG de les ofertes per a la prestació del servei d'auditoria de comptes anuals per als exercicis 2018, 2019 i 2020.
- > Proposta al Consell d'Administració de la contractació de l'auditor de comptes per als exercicis 2018, 2019 i 2020.
- > Proposta de contractació a l'auditor extern de serveis diferents als d'auditoria de comptes.
- > Proposta de calendari i temes a tractar en la Comissió d'Auditoria durant l'exercici 2017.
- > Diversos:
  - Seguiment de la legislació sobre Govern Corporatiu.
  - Altres.
- > Aprovació de l'acta de la reunió.

10 de gener de 2017

Ordre del dia

- > Conclusions preliminars de l'auditoria externa dels Comptes Anuals Consolidats 2016 de les societats del grup Gas Natural Fenosa.
- > Actualització de litigis i contenciosos 2016.
- > Principals activitats del Comitè d'Avaluació de Compliance.
- > Conclusions de la supervisió realitzada per l'expert independent del Model de Prevenció Penal 2016.
- > Evolució del Pla d'Auditoria Interna 2016.
- > Informació i revisió de les operacions d'autocartera quart trimestre 2016.
- > Propostes de contractació a l'auditor extern de serveis diferents als d'auditoria de comptes.
- > Informes de la Comissió d'Auditoria:
  - Informe Anual 2016 sobre qualitat i eficiència del funcionament de la Comissió d'Auditoria.

- > Informes del Secretari de la Comissió:
  - Informe Anual 2016 sobre el compliment del Codi Intern de Conducta en matèries relatives al Mercat de Valors.
  - Informe Anual 2016 sobre el compliment del Reglament del Consell i de les Comissions corresponents.
- > Diversos:
  - Seguiment de la legislació sobre Govern Corporatiu.
  - Altres.
- > Aprovació de l'acta de la reunió.

7 de febrer de 2017

Ordre del dia

- > Informació Econòmica a 31 de desembre de 2016.
- > Informe Financer Anual 2016, que comprèn els Comptes Anuals Consolidats i Individuals, l'informe de gestió i la informació financera seleccionada, amb anterioritat a l'aprovació i declaració de responsabilitat sobre el seu contingut per part del Consell d'Administració, juntament amb l'esborrany de l'Informe d'Auditoria Externa.
- > Conclusions finals de l'Auditoria Externa dels Comptes Anuals Consolidats 2016 de les societats del grup Gas Natural Fenosa.
- > Proposta al Consell d'Administració per a la submissió a la Junta General d'Accionistes del nomenament dels auditors de comptes externs de Gas Natural SDG, S.A. societats dependents i grup consolidat per a l'exercici 2017 (Art. 32.2, del Reglament del Consell d'Administració).
- > Informe trimestral a 31 de desembre de 2016 sobre les contractacions realitzades amb l'auditor extern.
- > Informe sobre Situació Fiscal del grup.
- > Principals activitats quart trimestre 2016 de la Comissió del Codi Ètic i de les comunicacions rebudes a través del canal de denúncies.
- > Proposta Pla d'Auditoria Interna 2017 per a l'aprovació de la Comissió d'Auditoria.
- > Proposta de Pressupost 2017 de l'Àrea d'Auditoria Interna.

> Informes de la Comissió d'Auditoria:

- Informe Anual 2016 sobre les Funcions i Activitats de la Comissió d'Auditoria.
- Informe Anual 2016 sobre la independència de l'auditor de comptes (art 529 Llei de Societats de Capital)
- Informe Anual 2016 sobre operacions vinculades.

> Informes del secretari de la Comissió:

- Informe Anual de Govern Corporatiu 2016.

> Diversos:

- Seguiment de la legislació sobre Govern Corporatiu.
- Altres.

> Aprovació de l'acta de la reunió.

Els principals aspectes tractats en les reunions de la Comissió han estat els següents:

Secretaria del Consell: legislació sobre Govern Corporatiu en societats cotitzades

Una de les activitats de la Comissió ha estat el seguiment a través de la Secretaria del Consell de la legislació publicada durant els últims exercicis, relativa a les societats cotitzades.

Així mateix, el secretari de la Comissió ha presentat la situació dels principals litigis i contenciosos resolts i en curs en el grup, així com els Informes de Govern Corporatiu 2015 i 2016, i diversos Informes favorables sobre el compliment del Reglament del Consell d'Administració i de les Comissions corresponents i del Codi Intern de Conducta en matèries relatives al Mercat de Valors, de manera que es confirma que la Comissió d'Auditoria ha funcionat amb la normalitat esperada durant l'exercici 2016, exercint plenament i sense interferències les seves competències i amb total respecte tant de la legalitat vigent com de les normes d'organització i funcionament del propi Reglament del Consell d'Administració.

Auditoria Interna: supervisió de riscos operacionals i eficàcia de control intern

La funció d'Auditoria Interna s'ha establert en Gas Natural Fenosa com una activitat de valoració independent i objectiva, per aquest motiu Auditoria Interna reporta a la Comissió d'Auditoria de Gas Natural SDG, S.A.

La seva missió consisteix a garantir la supervisió i l'avaluació contínua de l'eficàcia del Sistema de Control Intern, inclòs el SCIIF i el Model de Prevenció Penal, en tots els àmbits de Gas Natural Fenosa, aportant un enfocament metòdic i rigorós al seguiment i millora dels processos i per a l'avaluació dels riscos i controls operacionals associats a aquests. Tot això orientat al compliment dels Objectius Estratègics de Gas Natural Fenosa, així com a l'assistència a la Comissió d'Auditoria i al primer nivell de direcció del grup en el compliment de les seves funcions en matèria de gestió, control i govern corporatiu.

D'acord amb allò que estableix l'Informe COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission), el Sistema de Control Intern en Gas Natural Fenosa s'ha establert com un procés que porta a terme el Consell d'Administració, el primer nivell de direcció i la resta de personal de l'organització, a fi de proporcionar un grau raonable de confiança en la consecució d'objectius en els àmbits o categories següents:

- > Efectivitat i eficiència de les operacions.
- > Fiabilitat de la informació financera i no financera.
- > Compliment de les lleis i regulacions aplicables.

Els objectius, normes de funcionament, atribucions i responsabilitats d'Auditoria Interna, així com la metodologia d'elaboració dels Plans d'Auditoria Interna Anuals, estan establerts en la Norma General d'Auditoria Interna

El Pla Estratègic d'Auditoria de Processos (amb un horitzó temporal de cinc anys) i els Plans d'Auditoria Interna Anuals s'elaboren considerant principalment el Pla Estratègic del grup, les àrees de risc incloses en el Mapa de Riscos Corporatiu del grup, la matriu d'abast del SCIIF, els principals riscos del Model de Prevenció Penal, la valoració dels riscos operacionals de cadascun dels processos (mapes de riscos operacionals), els resultats de les auditories d'anys anteriors i les propostes de la Comissió d'Auditoria i del primer nivell de direcció.

Auditoria Interna ha establert una metodologia de valoració dels riscos operacionals basada en el Marc Conceptual de l'Informe COSO i prenent com a punt de partida la tipologia dels riscos definits al Mapa de Riscos Corporatiu de Gas Natural Fenosa.

D'acord amb la metodologia esmentada, els riscos operacionals associats als processos són prioritzats valorant-ne la incidència, la importància relativa i el grau de control. En funció dels resultats obtinguts en aquesta avaluació, es dissenya un pla d'acció orientat a implantar les mesures correctives que permetin mitigar els riscos residuals identificats amb un impacte potencial superior al risc tolerable o acceptat establerts. En l'Informe Anual de Govern Corporatiu 2016 s'indica la metodologia d'identificació i control dels riscos del grup.

En el desenvolupament de la seva activitat Auditoria Interna verifica de manera recurrent el compliment de totes aquelles polítiques, normes i controls dels processos (inclosos els que estableix el SCIIF i el Model de Prevenció Penal) per tal de supervisar-ne el funcionament adequat i prevenir i identificar successos de frau, corrupció o suborn. Per a això, tots els programes de treball de revisió de cadascun dels processos de Gas Natural Fenosa contenen un apartat específic destinat a verificar el disseny i funcionament correcte de les polítiques, normes i controls esmentats. D'acord amb el Pla Estratègic d'Auditoria de processos, està previst que el Sistema de Control Intern de Gas Natural Fenosa es supervisi per part d'Auditoria Interna de manera completa durant un període de cinc anys.

En concret i en referència al SCIIF, Auditoria Interna es responsabilitza de:

- > Validar el disseny correcte del SCIIF, d'acord amb els principis bàsics del model aprovat per la Comissió d'Auditoria.
- > Supervisar l'eficàcia i adequació de les polítiques i procediments de control implantats (de manera completa en un període de cinc anys).
- > Revisar i avaluar les conclusions sobre el compliment i l'efectivitat del SCIIF resultant de les certificacions internes de les unitats de negoci i corporatives responsables dels controls (de manera completa en un període de cinc anys).
- > Avaluar i comunicar els resultats obtinguts en el procés de supervisió general del SCIIF i dels controls sobre els processos del SCIIF.

Com a conseqüència de l'entrada en vigor el 23 de desembre de 2010 de la Llei Orgànica 5/2010 per la qual es modifica la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal, es va introduir a Espanya la responsabilitat penal de les persones jurídiques en els casos en què aquestes no exerceixin el control degut sobre els sistemes i les persones sotmeses a la seva autoritat.

En exercicis anteriors es va dissenyar i es va implantar el Model de Prevenció Penal, que contempla els sistemes de control intern establerts en el grup per a eliminar o mitigar els riscos penals. El disseny i la implantació del Model van ser supervisats per la Comissió d'Auditoria. Un cop posat en funcionament el responsable de la gestió i manteniment del Model és la Unitat de Compliance.

L'1 de juliol de 2015 va entrar en vigor la Llei Orgànica 1/2015, de 30 de març, per la qual es modificava la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal, que incorpora novetats en relació amb els procediments de control i l'organització interna de les companyies, pel que fa a la prevenció i detecció de conductes delictives com a requisit per possibilitar l'exempció total o parcial de la responsabilitat penal de la persona jurídica.

El Model implantat a Gas Natural Fenosa ja incorpora els procediments de control esmentats per la qual cosa no ha estat necessari realitzar-hi canvis significatius. Des d'un punt de vista organitzatiu i com a requeriment de la Llei, el Consell d'Administració de Gas Natural SDG, S.A., va adoptar formalment el Model en la seva sessió de 30 d'octubre de 2015 i va nomenar el Comitè d'Avaluació de Compliance com a òrgan autònom responsable de la supervisió del Model en la seva sessió de 25 de setembre de 2015.

El Comitè d'Avaluació de Compliance, format pel director general Econòmic Financer (al seu torn president del Comitè), el director general de Serveis Jurídics i el director d'Auditoria Interna, Compliance i Control Intern, reporta periòdicament les seves activitats a la Comissió d'Auditoria.

Auditoria Interna es responsabilitza de l'auditoria anual del Model de Prevenció Penal amb l'objecte d'assegurar de manera raonable l'eficàcia i l'eficiència del Model a l'hora de prevenir, identificar, o mitigar l'ocurrència dels delictes tipificats en la legislació. Durant l'exercici 2016 i anteriors aquesta auditoria s'ha realitzat a través d'expert independent i s'ha emés una opinió favorable en cada exercici.

En l'Informe de Govern Corporatiu 2016 de Gas Natural SDG, S.A., s'explica amb més detall el Sistema de Control Intern de la Informació Financera del Model de Prevenció Penal, juntament amb els procediments de supervisió implantats en Gas Natural Fenosa.

Els projectes d'Auditoria Interna s'han desenvolupat a través de la Intranet corporativa d'Auditoria Interna. Aquesta eina informàtica té per objecte millorar l'eficàcia i l'eficiència del desenvolupament de la funció d'Auditoria Interna en tots els àmbits geogràfics i de negoci de Gas Natural Fenosa. Així mateix, cal assenyalar que la funció es desenvolupa d'acord amb les Normes Internacionals per a la Pràctica d'Auditoria Interna i que part dels auditors interns són o estan en procés d'obtenció del Certified Internal Auditor (CIA), única certificació reconeguda mundialment que avala l'excel·lència en la prestació de serveis d'auditoria interna.

El desenvolupament de la funció d'Auditoria Interna en el grup està orientada a la millora continuada en la prestació dels serveis d'auditoria, mitjançant l'aplicació de polítiques basades a gestionar i a mesurar-ne la qualitat i a potenciar la creació d'un equip humà qualificat, fomentant la rotació interna, la formació, l'avaluació continuada i el desenvolupament professional dins del grup.

A les reunions de la Comissió d'Auditoria ha acudit el director d'Auditoria Interna, Compliance i Control Intern de Gas Natural Fenosa amb l'objecte de presentar:

- > El Pla d'Auditoria Interna Anual perquè l'aprovi la Comissió.

La presentació del Pla d'Auditoria 2016 es va realitzar en la sessió celebrada el 25 de febrer de 2016.

- > El grau d'execució del Pla d'Auditoria Interna.
- > L'Opinió d'Auditoria Interna sobre el Sistema de Control Intern i els principals riscos operacionals dels processos identificats en l'exercici 2016.
- > L'avaluació de l'eficàcia del SCIF i del Model de Prevenció Penal.
- > Les activitats realitzades durant l'exercici per la funció de Compliance i el Comitè d'Avaluació de Compliance.
- > Les activitats de la Comissió del Codi Ètic i les comunicacions rebudes a través del canal de denúncies (vegeu apartat específic).
- > Presentar les propostes d'Informes sobre les funcions i activitats de 2015 i 2016 de la Comissió d'Auditoria.
- > Presentar les conclusions sobre la revisió anual del compliment de la Política General d'Autocartera aprovada pel Consell d'Administració de la societat.

Els principals processos revisats d'Auditoria Interna durant 2016 van ser els relacionats amb:

> Processos de negoci (58% del total d'hores d'auditoria):

- Distribució gas: lectura i determinació de consums, captació i posada en servei, construcció de xarxes, atenció d'urgències, gestió de magatzems distribució gas, gestió d'irregularitats i frau.
- Distribució electricitat: gestió de magatzems de distribució electricitat, operacions, provisió de servei, desenvolupament mitjana i baixa tensió, manteniment de xarxa, lectura.
- Generació: operació i manteniment actius generació, gestió de magatzems.
- Comercialització minorista: gestió de clients d'energia i productes, captació i contractació instal·lacions energètiques.
- Comercialització majorista i comptes globals: gestió de baixes clients industrials, gestió i optimització de la logística de gas.
- Aprovisionament i transport: compres de GNL.
- Exploració i producció: exploració/producció.
- Gestió de l'energia: estimació de la demanda i compra d'electricitat minoristes, mercats de CO₂, venda d'energia generació.

> Processos de suport i corporatius (42% del total d'hores d'auditoria):

- Servei al client: cobrament, facturació, gestió d'impagats, atenció al client, lectura i mesures comercialitzadores.
- Gestió dels recursos físics: compres dins i fora de perímetre, acreditació i seguiment de proveïdors, *due diligence* de contrapart.
- Gestió dels Sistemes d'Informació: garantia de continuïtat i disponibilitat dels SI, seguretat de la informació, gestió de projectes de SI.
- Gestió dels Recursos Humans: administració i serveis de RH, DPO.
- Gestió de la Comunicació i RE: patrocinis, fundacions.
- Seguiment dels compromisos de millora d'auditoria de processos.
- Gestió del marc regulador.
- Revisió del sistema normatiu del grup.
- Revisió de l'Informe de Responsabilitat Corporativa 2016.
- Revisió de la valoració i consecució dels projectes d'eficiència 2015.
- Revisió del Model del SCIIF.

- Revisió del Model de Prevenció Penal.
- Actualització 2016 del Mapa de Riscos Operacional.
- Revisió del compliment de la Política General d'Autocartera.

El 33% del total de les hores d'auditoria s'han aplicat en la revisió de processos en l'àmbit d'Espanya i el 67% restant en l'àmbit internacional.

Així mateix, atesa la posició organitzativa d'independència i àmbit d'actuació transversal de la funció d'Auditoria Interna, des de la seva Àrea s'ha liderat o participat en altres projectes de col·laboració, investigació o assessoria.

Àrea Auditoria de Comptes (Auditoria Externa)

A les reunions de la Comissió d'Auditoria ha assistit l'auditor extern (PricewaterhouseCoopers) dels Comptes Anuals Consolidats i Individuals de Gas Natural Fenosa, a fi d'assegurar-ne la independència i el coneixement de les conclusions del seu treball en forma i temps oportú (amb anterioritat a la formulació de l'Informe Financer Semestral i de l'Informe Financer Anual, que comprèn els comptes anuals, l'informe de gestió i la informació financera seleccionada per part del Consell d'Administració). En particular, l'auditor extern ha presentat:

- > La planificació dels seus treballs d'auditoria externa, indicant les àrees de més risc on centrarà el seu treball i el compliment de les Normes Tècniques d'Auditoria de Comptes.
- > Informe d'Auditoria de Comptes Anuals Consolidats i Individuals de Gas Natural Fenosa.
- > Informe de revisió limitada sobre la revisió del SCIIF.

> Les principals conclusions del seu treball d'auditoria de comptes sobre els estats financers semestrals i anuals, incloses les recomanacions per millorar el SCIIF, en concret ha informat sobre: :

- Les debilitats de control intern identificades en la seva auditoria.
- Conclusions sobre els principals judicis i estimacions realitzades per la Direcció amb impacte comptable.
- Conclusions sobre les societats incloses en el perímetre de consolidació del grup.
- Conclusions sobre l'adequació dels criteris comptables aplicats i la suficiència dels desglossaments en els comptes anuals.

> Informe i conclusions sobre els treballs d'auditoria o revisions comptables dels estats financers de Gas Natural Fenosa, realitzades per donar compliment a les exigències normatives i de consolidació del Grup "la Caixa" i "Repsol".

> Els aspectes principals de la Modificació de la Llei de Societats de Capital per a la millora del Govern Corporatiu, fent èmfasi en les responsabilitats dels administradors i la Comissió d'Auditoria.

> Impacte de la nova Llei d'Auditoria de Comptes.

Durant l'exercici 2016, la Comissió d'Auditoria ha establert les relacions oportunes amb l'empresa PricewaterhouseCoopers (auditor de comptes) a fi de rebre informació sobre aquelles qüestions que puguin posar en risc la seva independència.

En particular la Comissió d'Auditoria ha analitzat totes les propostes de contractació de serveis amb l'auditor de comptes en l'exercici 2016, diferents del servei d'auditoria de comptes, amb l'objecte d'assegurar que aquestes no resulten incompatibles amb la seva tasca d'auditors, sense posar en entredit per tant la seva independència, d'acord amb les limitacions establertes en el Reial Decret Legislatiu 1/2011, d'1 de juliol, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei d'Auditoria de Comptes.

Així mateix, PricewaterhouseCoopers ha remès confirmació escrita de la seva independència mitjançant carta, en la qual declara que durant l'exercici 2016 no s'ha trobat en cap de les causes d'incompatibilitat recollides en la Llei d'Auditoria de Comptes.

Els serveis addicionals prestats pels auditors de comptes han versat sobre temes relacionats principalment amb assessories fiscals, reguladores i de negoci i han estat requerits donada la singularitat i complexitat d'aquests.

Els honoraris meritats en l'exercici 2016 pel servei d'auditoria de comptes i relacionats han ascendit a 4.733.633 euros, i els corresponents a serveis addicionals han ascendit a 233.725 euros. Entre aquests últims s'inclouen serveis contractats en exercicis anteriors per als quals es van realitzar les mateixes avaluacions que les comentades en aquest Informe i se n'han obtingut les mateixes conclusions.

D'acord amb el que estableix la legislació i el Reglament del Consell d'Administració i les Comissions corresponents, la Comissió en la reunió del 7 de febrer de 2017 va emetre l'Informe sobre la independència de l'Auditor de Comptes de l'exercici 2016", en el qual manifesta que, en la seva opinió, els auditors de comptes han actuat amb total independència en la prestació dels seus serveis, tant en els corresponents a la tasca pròpia d'auditor de comptes com en aquells serveis prestats addicionalment als legalment requerits. L'informe esmentat s'ha publicat en el web corporatiu de la societat.

A més, en les seves reunions del dia 28 de gener de 2016 i 7 de febrer de 2017, la Comissió d'Auditoria va proposar al Consell d'Administració (per submissió posterior a la Junta General d'Accionistes) la selecció i el nomenament dels auditors de comptes externs dels exercicis 2016 i 2017, respectivament, als quals es refereix l'article 264 de la Llei de Societats de Capital. La Junta General Ordinària d'Accionistes, celebrada el 4 de maig de 2016, atenent a la proposta del Consell d'Administració, va designar els auditors per a l'exercici 2016, i correspon a la

Junta General Ordinària d'Accionistes que se celebrarà durant l'exercici 2017 la designació dels auditors per a aquest exercici.

D'altra banda, en la reunió de la Comissió del dia 24 de novembre de 2017, la Comissió d'Auditoria va proposar al Consell d'Administració la selecció i nomenament dels auditors de comptes externs per als exercicis 2018, 2019 i 2020. Aquesta proposta de selecció i nomenament s'ha realitzat d'acord amb els resultats del procediment obert de selecció realitzat durant l'exercici, en el qual es van incloure tres firmes d'auditoria de comptes de reconegut prestigi internacional.

Àrea Econòmico Financera

A les reunions de la Comissió d'Auditoria ha assistit el director general Econòmico Financer amb l'objecte de:

- > Presentar la Informació Econòmica, els Comptes Anuals i els Estats Financers mensuals, trimestrals i semestrals, així com la informació comptable o financera que ha estat requerida per la Comissió Nacional del Mercat de Valors o altres organismes reguladors, vetllant per la transparència i l'exactitud de la informació i fent menció als sistemes interns de control i, quan ha procedit, als criteris comptables aplicats.
- > Informar sobre els principals procediments comptables, judicis i estimacions i processos utilitzats en l'elaboració de la informació econòmico financera i els estats financers.
- > Informar sobre les societats que formen part del perímetre de consolidació del grup.
- > Informar sobre els principals riscos i contingències i la seva cobertura mitjançant provisions.
- > Informar sobre la situació fiscal del grup i les principals polítiques fiscals aplicades en les declaracions de l'Impost de Societats dels exercicis 2015 i 2016.
- > Informar sobre el procediment de selecció de l'auditor extern per als exercicis 2016 i 2017.

- > Informar sobre el procés de concurs per a la selecció de l'auditor extern per als exercicis 2018, 2019 i 2020.
- > Informar sobre si la realització del programa d'auditoria externa s'ha dut a terme d'acord amb les condicions contractades i amb els requisits legals.
- > Informar sobre l'eficàcia i l'eficiència del SCIIF.

Per tal de disposar d'una eina que assegurí el control adequat de la gestió del SCIIF, en exercicis anteriors es va implantar a Espanya i als països de l'àmbit internacional amb més materialitat l'aplicació SAP GRC Process Control, per a la gestió integral de la documentació, avaluació i supervisió del control intern en els processos de manera automatitzada. Durant l'exercici 2016 s'ha implantant a Holanda i està prevista la seva progressiva implantació a la resta de països on Gas Natural Fenosa és present. Aquestes incorporacions enrobusteixen i refermen el control intern en Gas Natural Fenosa.

En l'Informe de Govern Corporatiu 2016 de Gas Natural SDG, SA, s'explica amb més detall el Sistema de Control Intern de la Informació Financera i el model de supervisió implantats en Gas Natural Fenosa.

- > Informar sobre el procés de certificació dels controls clau del SCIIF per part de les unitats de negoci i corporatives responsables, així com dels plans d'acció de millora sorgits en el procés de certificació esmentat.
- > Informar sobre les contractacions efectuades amb societats que utilitzen la marca de PricewaterhouseCoopers (auditor extern), a fi d'assegurar-ne la independència des de la perspectiva de la normativa nacional (Llei d'Auditoria de Comptes).
- > Informar de manera periòdica sobre les operacions d'autocartera.

Mapa de Riscos Corporatiu de Gas Natural Fenosa

El director general Econòmic Financer ha informat sobre les Polítiques i Sistemes de Control de Riscos en Gas Natural Fenosa, així com sobre els aspectes rellevants associats a la confecció, definició i conclusions del Mapa de Riscos Corporatiu de Gas Natural Fenosa, emfatitzant els següents aspectes:

- > Definició i característiques dels principals factors de risc.
- > Aspectes evolutius del Mapa de Riscos Corporatiu 2016.
- > Variables d'impacte.
- > Principals metodologies de mesurament emprades per tipus de risc.
- > Severitat qualitativa, quantitativa i probabilística de la materialització del risc.
- > Controls definits i efectivitat d'aquests.

Tot això enfocat a establir les directrius bàsiques d'actuació en matèria de riscos i a mitigar l'exposició en aquelles activitats amb un risc residual amb més incidència per al grup.

En l'Informe Anual de Govern Corporatiu 2016 de Gas Natural SDG, S.A. es detalla el Sistema de Gestió de Riscos de Gas Natural Fenosa.

Operacions amb parts vinculades

A causa de la modificació estatutària acordada per la Junta General d'Accionistes celebrada el 14 de maig de 2015, la Comissió d'Auditoria va passar a ser competent per a l'anàlisi i informe de les operacions amb parts vinculades. Aquesta competència anteriorment era exercida per la Comissió de Nomenaments i Retribucions.

L'examen previ per part de la Comissió competent de les operacions a realitzar amb parts vinculades té per objecte informar al Consell d'Administració que l'operació en qüestió es realitza en condicions de mercat i en línia amb altres operacions similars.

No s'han sotmès a la prèvia informació de la Comissió aquelles operacions amb parts vinculades que, pertanyent al gir o tràfic ordinari de la companyia, s'han efectuat en condicions de mercat i han estat d'escassa rellevància, entenent per aquestes aquelles la informació de les quals no és necessària per a expressar la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de l'entitat.

La Llei de Societats de Capital fa referència a les operacions vinculades i als conflictes d'interès que puguin afectar els consellers, preveient-se el seu deure de comunicar les situacions de conflicte d'interès i d'abstenir-se de participar en les deliberacions i votacions que tinguin a veure amb aquests. En les operacions amb parts vinculades que s'han sotmès al Consell, previ informe favorable de la Comissió corresponent, s'han abstingut de deliberar i votar, en cada cas, aquell o aquells consellers que representaven la part vinculada implicada.

La relació de les operacions amb parts vinculades avaluades per la Comissió competent i informades al Consell d'Administració s'inclou en l'Informe Anual de Govern Corporatiu 2016 i en l'Informe emès per la Comissió d'Auditoria sobre les "Operacions amb parts Vinculades 2016" publicat en el web corporatiu de la societat.

Comissió del Codi Ètic d'empleats de Gas Natural Fenosa

El Codi de Conducta¹ de Gas Natural Fenosa va ser aprovat el 31 de març de 2005 pel Consell d'Administració de Gas Natural SDG, SA i, posteriorment, presentat en la Junta General d'Accionistes de data 20 d'abril de 2005.

El juliol de 2005 es va constituir la Comissió del Codi Ètic de Gas Natural Fenosa amb les funcions principals de:

- > Fomentar la difusió i el contingut del Codi Ètic.
- > Facilitar un canal de comunicació a tots els empleats per demanar consultes i denúncies d'incompliments del Codi.
- > Facilitar la resolució de conflictes relacionats amb l'aplicació del Codi Ètic.

Per tal que la Comissió del Codi Ètic pugui executar les seves funcions de manera objectiva i independent, la Comissió està presidida pel director d'Auditoria Interna, Compliance i Control Intern i està formada per representants de diferents àrees implicats en el seguiment del compliment del Codi Ètic.

La Comissió del Codi Ètic informa de les seves activitats amb una periodicitat semestral a la Comissió d'Auditoria mitjançant el director d'Auditoria Interna, Compliance i Control Intern.

¹ Des de febrer de 2009 ha passat a denominar-se Codi Ètic.

Així mateix, s'han constituït Comissions Locals del Codi Ètic, en dependència de la Comissió del Codi Ètic, en alguns dels països on opera Gas Natural Fenosa (Itàlia, l'Argentina, el Brasil, Colòmbia, Mèxic, el Panamà, Sud-àfrica, Moldàvia i Xile), amb l'objectiu de facilitar la divulgació i el contingut del Codi en aquests àmbits. La resta d'àmbits són gestionats per la mateixa Comissió del Codi Ètic.

El Codi Ètic està disponible en nou idiomes diferents. Gas Natural Fenosa té un espai específic per al Codi en la intranet corporativa, on s'ofereix informació pràctica sobre diferents qüestions relatives a aquest.

D'entre les principals tasques desenvolupades per la Comissió del Codi Ètic caldria ressaltar les accions de divulgació dels continguts del Codi Ètic i de la Política Anticorrupció, adreçats a tots els empleats del grup i la supervisió del procediment de consulta i denúncies per incompliments del Codi Ètic.

El procediment esmentat correspon a un canal de comunicació obert entre la Comissió del Codi Ètic i tots els empleats i proveïdors de Gas Natural Fenosa per tractar matèries relacionades amb el Codi. Aquest canal permet a tots els empleats del grup, proveïdors i empreses col·laboradores recollir o proporcionar informació sobre qualsevol qüestió relacionada amb el Codi Ètic. D'aquesta manera, aquests col·lectius de Gas Natural Fenosa poden dirigir-se a la Comissió del Codi Ètic per tal de resoldre tots aquells dubtes que puguin tenir en relació amb el Codi. També poden posar-se en contacte amb la Comissió del Codi Ètic per comunicar de bona fe, confidencialment i sense por a represàlies, conductes contràries als principis del Codi Ètic i la Política Anticorrupció.

Totes les comunicacions entre la Comissió del Codi Ètic i els empleats de Gas Natural Fenosa són absolutament confidencials, i es respecten les limitacions establertes en la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal. En aquest sentit, el president de la Comissió del Codi Ètic és l'únic membre, en primera instància, autoritzat per a conèixer el conjunt de la informació de totes les consultes i denúncies rebudes del grup a través del procediment esmentat. Així mateix, les denúncies relacionades amb frau, l'auditoria o errades en els processos comptables o control intern es transmeten directament a la Comissió d'Auditoria. Durant 2016, un 15% de les denúncies rebudes van estar relacionades amb presumptes fraus, sense que cap tingués impacte significatiu.

Cal destacar que la Comissió del Codi Ètic ha proposat nombroses actualitzacions de continguts del Codi, que finalment van ser aprovades en Comissió d'Auditoria i ratificades pel Consell d'Administració.

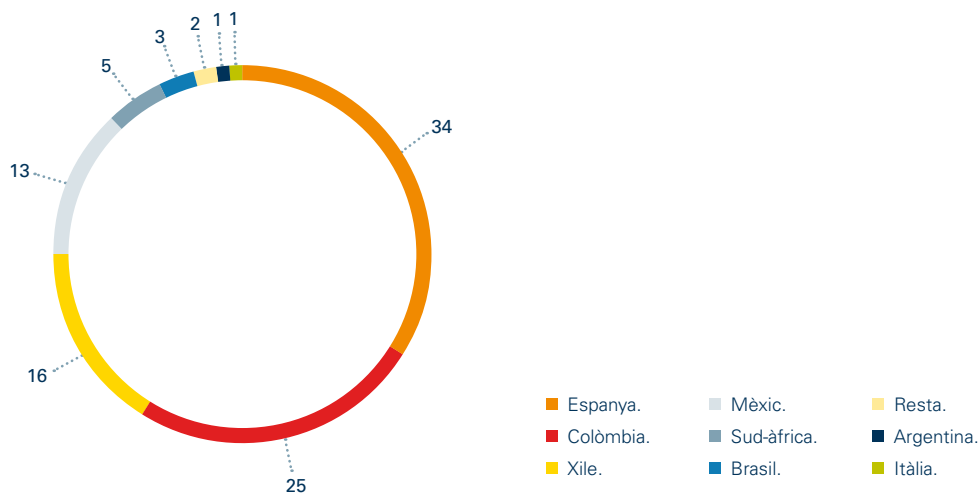
Com a conseqüència de l'anterior, el Codi Ètic va ser modificat per acords del Consell d'Administració de 25 de gener de 2008, 27 de febrer i 19 de maig de 2009 i 27 de juny de 2014 a fi d'actualitzar-lo i incorporar els compromisos adquirits per Gas Natural Fenosa en matèria de Bon Govern i Responsabilitat Corporativa des de 2005 (data d'aprovació del Codi Ètic) i, així mateix, incorporar les millors pràctiques internacionals en aspectes ètics i socials i complir amb les exigències reguladores derivades de la integració de Gas Natural i Unió Fenosa. En concret, en l'actualització realitzada en l'exercici 2014 es van incorporar millores en les àrees de corrupció, suborn i seguretat laboral, a fi d'adaptar-lo a les noves legislacions (entre altres, la Reforma del Codi Penal) i a la implantació en el grup del Model de Seguretat i Salut.

Finalment, cal assenyalar que en exercicis anteriors es va implantar el procés de "Declaració de compliment del Codi Ètic i Política Anticorrupció de Gas Natural Fenosa", segons el qual tots els empleats del grup de manera recurrent han de declarar que coneixen, comprenen i compleixen cada una de les pautes de conducta que estableix el Codi Ètic.

Principals indicadors d'activitat de la Comissió del Codi Ètic

Comunicacions rebudes 178

Origen geogràfic de les comunicacions (%)

Capítol del Codi Ètic al qual fan referència les comunicacions (%)

	2016
Lleialtat a l'empresa i conflicte d'interessos	30
Relacions amb els clients	14
Respecte a les persones	15
Corrupció i suborn	10
Respecte a la legalitat, als drets humans i als valors ètics	6
Desenvolupament professional i igualtat d'oportunitats	6
Ús i protecció d'actius	3
Relacions amb empreses col·laboradores i proveïdors	6
Resta	10
Total general	100

Domicili social:

Plaça del Gas, 1
08003 Barcelona
Tel.: 902 199 199

Seu de Madrid:

Avenida de San Luis, 77
28033 Madrid
Tel.: 902 199 199

Edició:

Direcció General de Comunicació
i Gabinet de Presidència
www.gasnaturalfenosa.com

Disseny gràfic:

Addicta Diseño Corporativo
www.addicta.es

Accessibilitat pdf:

Addicta Diseño Corporativo

www.gasnaturalfenosa.com